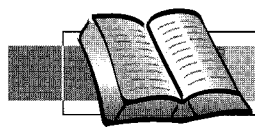

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Uitzicht in het nieuwe jaar

... heeft overwonnen om het boek te openen en zijn zeven zegelen open te breken.

Openbaring 5:5c

Aan het begin van het jaar mag de kerk des Heeren getroost worden voor de toekomst op grond van de overwinning van hun Koning.

Hoe donker het ook op de wereld zijn mag en hoeveel bange vragen het hart vervullen kunnen, toch is er door de overwinning van Christus voor Gods wankelmoedige volk uitzicht op de toekomst. De ouderling vermeldt het aan Johannes: Hij heeft overwonnen om het boek te openen en zijn zeven zegelen open te breken.

Het boek van Gods raad en het testament van Gods kerk behoeft niet gesloten te blijven. Immers de Leeuw uit Juda's stam en de Wortel Davids heeft door Zijn overwinning het recht ontvangen om het boek te openen en alles wat er in staat te volvoeren. Het is dus geen vergunning, die Hij verkrijgt; neen, het is Zijn recht als Overwinnaar. Hij heeft Zelf eerst alle zegeningen verworven door Zijn schuldverzoenende arbeid. Nu komt het Hem dan ook toe die zegeningen te verwerkelijken door de volvoering, van Gods eeuwige Raad tot aan de grote dag, waarin alles beslist zal zijn en de volle zaligheid aan al de uitverkorenen gegeven zal worden.

Maar als Hij dan naar voren kan treden om het boek te nemen en de zegelen één voor één te gaan ontsluiten, welk een troostvol uitzicht wordt er dan niet geopend! Immers

nu zal alles wat er gebeurt, dienstbaar zijn tot de komst van Gods Koninkrijk, tot de verheerlijking van Gods Naam en de eeuwige zaligheid van al Gods kinderen.

Uitzicht? Is dat eigenlijk wel waar? Er zullen toch door de opening van de zeven zegelen vreselijke oordelen ontketend worden! Ingrijpende gezichten zullen komen, die telkens meer in verschrikking zullen toenemen. Uiteindelijk zal alles uitlopen op de ondergang van de wereld. En de kerk des Heeren? Zullen de gerichten haar voorbijgaan en haar niet beroeren? Neen, ook haar zullen zij aanraken en al zuilen ze haar niet tot in het verderf meeslepen, toch zullen ze haar aangrijpen en benauwen. Is dat dan soms het uitzicht? Ja toch! Uitzicht is er, omdat deze Koning, gezeten aan de rechterhand des Vaders, alles in handen heeft. Hij heeft het recht en oefent het ook metterdaad om alle dingen te regeren. Hij ontsluit het boek en verbreekt zegel na zegel, maar roept Zijn kerk toe: In uw benauwdheid, in uw nood, in alles wat u wedervaart leid Ik uw weg door stormen en baren, door gerichten en oordelen, door pijnen en door smarten naar de eeuwige heerlijkheid. Het uitzicht reikt tot in de eeuwige erfenis, die Gods kinderen ten deel valt. De Heere heeft de erfenis in de hemel al bereid. Nu moeten zij de tijd nog

door, die overblijft tot de volkomen vervulling. Daarin kan Gods kerk echter niet omkomen. Hoe bang het bij tijden hun zijn kan, niets kan hen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, Die voortgaat te ontsluiten tot het laatste zegel toe om hen allen binnen te brengen en te doen delen in Zijn overwinning.

Vanuit de hemel wordt alle gebeuren beslist. De Leeuw uit Juda's stam in Zijn sterke kracht voert alles heen ook voor een volk dat zwak van moed en klein van krachten is, naar de volheid van de eeuwige zaligheid. Welk een diep aangrijpende ernst gaat er voor een ieder van ons van dit hemelgezicht uit! Immers nu is het één van beiden. Het betekent voor ons het leven, dat Hij in dit boek ontsluit of de dood.

Het leven, als Hij nu ook voor mij regeert tot de eeuwige zaligheid. De dood, als ik daar buiten val.

Lezer(es), zeg nu niet: 'Dan kan ik er toch niets aan doen hoe het eenmaal met mij zal aflopen. Immers dan ligt het er toch maar aan of ik al dan niet begrepen ben in het getal der uitverkorenen. Alleen voor de uitverkorenen zal Hij toch alles regeren tot hun eeuwige zaligheid'. Maar zó kunt ge u niet daarvan afmaken! De Heere zegt niet tevoren

Inhoud	
Meditatie:	
Uitzicht in het nieuwe jaar	1
Bijbelstudies: Het werk aan de muur van Jeruzalem (1)	2
Rust of onrust	3
Commentaar: Verhouding kerkelijk en burgerlijk huwelijk .	4
Van overzee: Goede vorderingen	5
Boekennieuws	7
Kerknieuws	9
Berichten	9
Predikbeurten	10

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
F. Bolstraat 12, 2981 CC Ridderkerk
tel. 0180-425915.

Kerkelijk nieuws en berichten aan:
redactie-secretaris: C.G. van Es
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

Abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abonnementsgelden: 64327.

Alle advertenties aan:

Administratie van de Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohef 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: f 24,00 = €11,- per
halfjaar (te betalen per 1 april en 1
oktober d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:
Luchtpost:
Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.
Zeepost:
Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

Advertenties f 1,10 = €0,50,- per mm.
Familieberichten
f 0,85 = €0,40,- per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk
donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

wie in het boek des levens geschreven staat en wie niet. De Heere betuigt in het heden der genade: Zoek Mij en leef! Hij zegt dat, ook als Hij Zijn Zoon het boek van de zeven zegelen laat openen. Door alle oordelen en gerichten heen spreekt Hij door Zijn Woord, waarin ons gewezen wordt op de ernst van onze staat en toestand van nature, maar ook wat bij God vandaan is te verkrijgen. Hoe staat u tegenover de Heere? Kunnen we zonder de Heere dit jaar? Al hebt u ook alles van de wereld en het éne nodige ontbreekt u, dan wordt toch eenmaal alles van u ontnomen en staat ge ledig voor God.

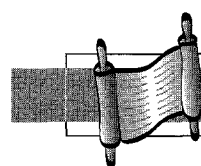
Welgelukzalig zijn ze, die deze Koning hebben leren kennen. Zij kunnen dikwijls de wegen, die de Heere met hen houdt, ook niet verstaan. Er zijn zoveel raadsele. Toch mogen ze groot van de Heere den-

ken, als ze zien dat alles in goede handen is gegeven. Volk des Heeren, laat uw hart er ook op gezet zijn om Hem te kennen, Die van uit de hemel regeert. Zoek in afhankelijkheid van de bediening van de Heilige Geest bij alles, wat bezwaren kan, het oog van beneden naar boven gericht te krijgen. Laat uw hart veel uitgaan om deze Koning te mogen zien. Hij regeert en zal Zijn almacht tonen! Laat uw leven er iets van mogen vertonen, dat het u om Hem te doen is. Geve de Heere dat uitzicht door het geschonken geloof dat uw leven vast ligt boven in de hemel in deze Christus.

Hij haalt immers Zijn kerk door de oordelen heen thuis om hen te doen danken voor de troon: "Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en de wijsheid en de eer en de heerlijkheid en de dankzegging."

Ermelo,

ds. L. Blok.

Bijbelstudies

Het werk aan de muur van Jeruzalem

(1)

Vertrouwen

We hebben de krachtige belijdenis van Nehemia gehoord. Hij had het gesproken tegenover de spot van de vijanden. "God van de hemel, Die zal het ons doen gelukken, en wij, Zijn knechten, zullen ons opmaken en bouwen." (Neh. 2 : 20). Toen Nehemia dat zeggen mocht, stond hij in het geloof. Als het geloof werkelijk geloven mag, dan ziet het over alles heen. Het geloof is bij Gods kinderen niet altijd oefening. Dan is het geloof wel gewerkt op de bodem van het hart, maar het leeft niet, het is niet actief. Maar bij Nehemia mocht het geloof levend zijn. En in dat geloofsvertrouwen mocht hij het werk aan de muren van Jeruzalem beginnen. We kunnen ons enigermate voorstellen dat het toch wel een enorm werk geweest moet zijn. Al die verscheurde en verwoeste muren moesten worden hersteld. Maar Nehemia wist de inwoners van Jeruzalem aan het werk te krijgen. Hij moet wel een groot organisator

zijn geweest. Een indrukwekkend bouwplan werd opgesteld. De krachtige persoonlijkheid van Nehemia was de grote motor achter alle bouwactiviteiten. We moeten echter ook hoger zien dan de persoon van Nehemia. De Heere Zelf wilde hem gebruiken. De Heere wil mensen gebruiken in Zijn dienst.

Rondom Jeruzalem

Hier in Nehemia 3 vinden we een overzicht van de bouw van de muren en met name welke personen daarbij betrokken waren en ook de orde, waarin de muren en poorten werden gebouwd. De beschrijving in dit hoofdstuk trekt als het ware een kring rondom Jeruzalem. De beschrijving begint in het noordoosten. Daarna wordt het werk aan de westkant beschreven, om dan langs het zuiden en oosten weer naar het begin terug te keren. Soms wordt er gesproken over *verbeteren*, dat wil zeggen, dat de muur daar werd gerestaureerd. Soms wordt er gesproken over *bouwen*, dat wil zeg-

gen, dat de muur daar geheel verwoest was en opnieuw moest worden opgebouwd. Het is daarbij opmerkelijk, dat de beschrijving begint bij de plaats, waar de tempel stond, en daar ook weer eindigt. Er staat immers in het eerste vers: "En Eljasib, de hogepriester, maakte zich op met zijn broederen, de priesteren, en zij bouwden de Schaapspoort; zij heiligden ze, en richtten haar deuren op; ja, zij heiligden ze tot aan de toren Mea, tot aan de toren Hananeël!" Deze Schaapspoort gaf toegang tot het tempelplein. Daardoor werden de offerdieren binnengebracht, vandaar de naam. De Mea-toren en de Hananeël-toren behoorden tot de tempelburcht. Het is dan ook te begrijpen, dat de priesters betrokken waren bij de bouw van de muren bij de tempel. Bij de tempel was niet alleen restauratie, maar totale herbouw nodig. De vijanden hadden het blijkbaar het meest gemunt op de tempel en de omgeving daarvan.

De tempel

De beschrijving van dit hoofdstuk begint dus bij de tempel. Waren de muren, die de tempel moesten beschermen niet het belangrijkste? In de tempel vond de eredienst plaats, de dienst der verzoening. Dat was het hart van Jeruzalem. Daar werd tijdens de bedeling der schaduwen verzoening aangebracht. Ook nu is de *bediening der verzoening* het hart van de eredienst. Die bediening vindt nu plaats in de prediking van het Evangelie. Daarom hoort de preekstoel in het midden. Het heeft dus een diepe betekenis, dat dit hoofdstuk begint bij de muren, die de tempel moesten beschermen. Het ging om de bediening der verzoening. Wie de kerk liefheeft, die heeft het Woord lief, omdat daarin de bediening der verzoening plaatsvindt. En wie het Woord liefkrijgt, die krijgt Christus lief, omdat de bediening der verzoening alleen plaatsvindt op grond van Zijn verdiensten. Maar hoe heeft de vijand het steeds weer gemunt op de muur rondom de bediening der verzoening. Satan is altijd weer bezig om het Woord krachteloos te maken. Er worden zoveel boze raadslagen tegen Gods heilig Woord bedacht. Door de moderne schriftkritiek wordt de muur rondom Gods heilig Woord aangetast en verwoest.

Rust of onrust?

En Jezus antwoordende zeide tot haar: "Martha, Martha, gij bekommert en ontrust u over vele dingen; maar één ding is nodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden". Luk. 10 : 41 en 42

Wanneer we als redactie u aan het begin van het pas begonnen jaar de zegen des Heeren willen toewensen, dan doen we dat graag vanuit het bovenstaande Woord van de Christus. Temidden van vele dingen, die ons bezig houden en bezetten, noodzakelijke dingen, begrijpelijke dingen, toch bidden we u als *lezer van de Saambinder* van harte dit éne toe: om net als Maria aan de voeten van de Leraar ter gerechtigheid gebracht of gehouden te worden. Een veilige plaats, waar zwigend onderwijs ontvangen mag worden; een plaats waar Hij het voor je op neemt tegen onbillijke verwijten; een plaats waar Hij niet wegstuurt, nog aan het werk zet. Onder Zijn oog, dat ziet naar verloren zondaren, vertreden in hun geboortebloed; aan Zijn voeten, die tot haar kwamen en straks de kruisheuvel zullen beklimmen; onder Zijn handen, waarin haar naam gegraveerd staat en die straks doorboord zullen worden; bij Zijn mond, die enkel woorden der zaligheid spreekt en die straks "het is volbracht" zal uitdrukken. Wat kunnen we u beter toebidden dan deze plaats, waar we mogen horen en zien, Wie Immanuël werkelijk is en blijft. Wat de toekomst ook bringe moge. Dat alleen geeft rust. Buiten Zijn gemeenschap is tenslotte alleen maar onrust.

We hopen, dat ons kerkelijk blad in alle bescheidenheid in het nieuwe jaar mag (blijven) stichten, opiniëren en informeren.

Ook *allen die op welke wijze dan ook bij de wekelijkse verschijning betrokken zijn* bidden we van harte dit éne nodige toe. We denken daarbij aan onze drukker met zijn personeel, Drukkerij Gebrs. Verloop in Alblasserdam. Voor ons totaal onverwacht kwam in het afgelopen jaar het faillissement van onze vorige drukker, die ons ongeveer dertig jaar van dienst is geweest. Als lezer hebt u er misschien weinig van gemerkt, maar de verschijning van ons kerkelijk orgaan is in gevaar geweest. We zijn blij met het eerste contact en de dienstvaardige inzet van de fa. Verloop en hopen op een goede samenwerking in het nieuwe jaar onder de zegen des Heeren.

Onze *medewerkers*, die mét ons de schouders onder de Saambinder willen zetten zijn we erkentelijk voor hun bijdragen, in welke vorm ook. Niet 'vele dingen', maar 'één ding is nodig', broeders. Dat willen we ook graag uitspreken in de richting van ons *kerkelijke bureau* voor hun diensten, van onze *administrateur*, broeder J. Honkoop en niet te vergeten zijn vrouw, mevrouw J. Honkoop-Dijkhuizen. Maar natuurlijk geldt onze wens ook voor de *deputaten* voor de Saambinder, die naar onze breedste kerkelijke vergadering toe de ambtelijke eindverantwoordelijkheid dragen. Het goede deel van Maria zij hun deel!

Niet de vele, vele dingen van Martha (lopen, dienen, werken, zorgen, zich ergeren aan Maria), maar dat ene van Maria: in stilte Hem laten (uit)spreken en laten dienen; dan is er in onze ziel geen onrust, maar wonderlijke zielenrust. Aan Jezus' voeten is nog plaats.

Ook in het jaar 2002.

U van harte Gode en Zijn genade in Christus bevelend,

namens de redactie,
ds. van Aalst

Hebben we dan de wacht niet te betrekken bij die muur? De aantasting van het gezag van de Heilige Schrift begint soms zo sluipend. De Heere geve ons dienaangaande waakzaam te zijn en te blijven.

Verschillende sectoren

Nehemia liet de muur verdelen in tweeënveertig bouwsectoren. Ieder kreeg zijn eigen sector. Alles werd keurig geordend. Bij de Schaapspoort werkte de hogepriester Eljasib

met zijn priesters, daarnaast werkten de mannen uit Jericho, en zo ging het verder. Zo kon het werk snel voortgaan. Uiteindelijk heeft men in twee maanden heel het grote werk kunnen voltooien. Er was sprake van een *heilig haasten*. De zaak van Gods Koninkrijk heeft haast. Dat geldt het persoonlijk leven. Maar dat geldt ook alle arbeid in het Koninkrijk Gods. De zaak des Konings heeft haast. In Openb. 22 : 6 wordt gesproken over "hetgeen haast moet geschieden". U moet er eens opletten hoe vaak de Schrift het woord haast gebruikt. Ook bij de bouw van Jeruzalems muur was er sprake van die haast.

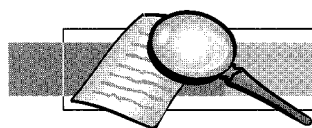
Daarnaast zien we hier ook hoe ordelijk alles verdeeld werd en het werk plaatsvond. "Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden." (1 Kor. 14 : 20). De Heere is een God van orde. Dat geldt alle arbeid in Gods Koninkrijk. Wanorde is nooit uit God, maar uit de duivel. Die orde zien we ook in het persoonlijk leven. Er is een orde des heils. De Heere werkt ordelijk in het zon-

daarshart. Het werk van Woord en Geest is een ordelijk werk. De Heilige Geest opent het hart dat gesloten is. Hij doet het Woord ingaan in het hart als een kracht Gods tot zaligheid. Hij ontdekt aan zonde en schuld om plaats te maken voor Christus. Hij schenkt geloof, waardoor Christus dierbaar wordt en waardoor we met Christus worden verenigd. Hij doet in en door Christus zien in het vriendelijk Aangezicht van een verzoend God en Vader. De wegen, die de Heere met zondaren gaat kunnen zo verschillend zijn, maar er zijn kruispunten, waarop allen, die de Heere vrezen elkaar ontmoeten. In Zijn heilige orde leidt de Heere Zijn kinderen in de weg van de drie stukken, ellende, verlossing en dankbaarheid. De orde, die er was bij de bouw van de muren om Jeruzalem, predikt ons, dat de Heere een God van orde is.

(Wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J. J. van Ekeveld.

Commentaar

Verhouding kerkelijk en burgerlijk huwelijk

Bij de behandeling van de justitiebegroting 2001 in de Tweede Kamer is indertijd door een kamerlid het voorstel gedaan om christenen de mogelijkheid te geven het stadhuis links te laten liggen en uitsluitend 'voor de kerk' te trouwen. Met dit voorstel wilde men (GroenLinks) christenen tegemoetkomen die vinden dat de stadhuisceremonie geen betekenis meer heeft, nu ook mensen van het gelijke geslacht mogen trouwen. Mensen moeten volgens die visie kunnen trouwen in de kerk zonder officieel in het burgerlijk huwelijk te zijn getreden. De toenmalige staatssecretaris van justitie heeft naar aanleiding van de discussie over dit punt aan de Tweede Kamer een notitie toegezegd. Die notitie is inmiddels verschenen. Ik wil daar graag wat nader op ingaan. De scheiding van kerk en staat als

het gaat om de huwelijksvoltrekking heeft gestalte gekregen in een tweetal wetsartikelen. Artikel 68 van deel I van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat geen godsdienstige plechtigheden zullen mogen plaats hebben, voordat de partijen aan de bedienaar van de eredienst zullen hebben doen blijken, dat het huwelijk ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand is voltrokken. Artikel 449 van het Wetboek van Strafrecht maakt strafbaar de bedienaar van de godsdienst die voordat een burgerlijk huwelijk is voltrokken, een godsdienstige huwelijksplechtigheid verricht.

Tijdens genoemde discussie in de Tweede Kamer is naar voren gebracht dat het verbod van artikel 1:68 in strijd is met de vrijheid van godsdienst en indruist tegen de persoonlijke levenssfeer en dat het een

ongewenste inmenging van de staat in kerkelijke aangelegenheden is. Men zou vrij moeten zijn een kerkelijk huwelijk te sluiten zonder voorafgaand burgerlijk huwelijk. Aan het kerkelijk huwelijk zouden geen burgerrechtelijke verplichtingen moeten zijn verbonden. Anderen hebben in die discussie dit artikel een inhoudsvolle bepaling in de 'harmonische samenstemming' tussen kerk en staat genoemd en hebben de behoefte aan ontkoppeling van kerkelijk en burgerlijk huwelijk, ook na openstelling van het burgerlijk huwelijk voor personen van hetzelfde geslacht (het 'homohuwelijk'), ontkend.

Reeds eerder schreven we dat de gedachte van GroenLinks in deze vorm voor de kerken volstrekt onaanvaardbaar zal zijn. De consequentie van de gedachte dat aan het kerkelijk huwelijk geen burgerrechtelijke verplichtingen zouden moeten worden verbonden, zou namelijk zijn dat een echtpaar dat uitsluitend een kerkelijk huwelijk sluit vervolgens in de registers van de burgerlijke stand zou moeten worden geregistreerd als 'ongehuwd samenlevend'.

Al kunnen we niet alle argumenten van de staatssecretaris delen en al zouden we graag gezien hebben dat zij meer zou zijn ingegaan op de godsdienstige aspecten van deze zaak, toch zijn we blij dat de staatssecretaris tot de conclusie komt dat er een voldoende rechtvaardiging is voor de artikelen 1:68 Burgerlijk Wetboek en 449 Wetboek van Strafrecht. De staatssecretaris ziet de waarde van deze artikelen vooral gelegen in het feit dat het een regeling van de sociale controle is. Het bevordert een zorgvuldige controle op eventuele huwelijksbeletselen met de middelen die alleen de overheid ten dienste staan. Helaas ontbreekt – we hadden dat overigens ook niet verwacht – een uiteenzetting van de taak en verantwoordelijkheid van de overheid ten aanzien van het huwelijk. De verantwoordelijkheid van de overheid ten aanzien van het huwelijk als een door God aan de wereld gegeven scheppingsinstelling met een publiek karakter geldt immers nog onverkort. Ook de commissie die op verzoek van het Deputaatschap bij de Hoge Overheid advies uitbracht over 'De huidige huwelijkswet en de taak van de kerk'

heeft gepleit voor een handhaven van de band tussen burgerlijk en kerkelijk huwelijk. Dat advies is inmiddels door de Generale Synode van onze gemeenten overgenomen. De argumenten om de band burgerlijk-kerkelijk huwelijk te handhaven zijn van verschillende aard. Het advies van de commissie zal binnenkort aan de kerkenraden worden aangeboden. In dit verband wil ik een tweetal argumenten noemen die pleiten vóór de handhaving van het burgerlijk huwelijk alvorens de kerkelijke bevestiging plaatsvindt. In de eerste plaats biedt het handhaven van het burgerlijk huwelijk de kerk de gelegenheid een blijvend appèl te doen op de publieke verantwoordelijkheid van de overheid voor handhaving van een goede huwelijkswetgeving. De kerk heeft ook de verantwoordelijkheid de overheid te wijzen op haar publieke plicht. Ook de overheid is een instelling van God, gegeven om de ongebondenheid van mensen tegen te gaan. Als de kerk van oordeel is dat de overheid geen publieke taak meer heeft ten aanzien van de huwelijkssluiting, gaat dat ten koste van de overtuigingskracht van de kerk. Alleen als de kerk de

taak van de overheid ten aanzien van de huwelijkswetgeving blijft erkennen, behoudt zij haar recht de overheid ook op dit punt aan te spreken. Voorts zou bij een keuze voor een (uitsluitend) kerkelijke huwelijksluiting toch enige bemoeienis of controle door de overheid nodig zijn. De ordenende taak van de overheid vraagt om die inmenging. Een regeling van sociale orde, zoals de staatssecretaris dat noemt, blijft nodig.

Blijvende doordenking van de relatie tussen kerk en overheid, zeker op het terrein van de huwelijkssluiting, is geboden. Dat is des te meer het geval nu sedert 1 april van dit jaar het burgerlijk huwelijk is opengesteld voor personen van hetzelfde geslacht, waardoor het burgerlijk huwelijk ontdaan is van essentiële elementen, waarvan wel de belangrijkste is dat het huwelijk als Gods inzetting niet meer is voorbehouden aan een op liefde en trouw gebaseerd verbond tussen één man en één vrouw.

Hendrik Ido Ambacht,
ds. W. Silfhout.

opgeschoten jongeren. Toen ze ons zagen, staken ze de straat over, naar ons toe. Eén vroeg om een vuurtje voor zijn sigaret, waar de ouderling hem wel aan kon helpen. Een andere zei: "Meneer, wat hebt u een mooi pakkie aan. Waar gaan jullie naar toe?" Nu is niet ieder geschikt om evangelist te zijn, en ik zeker niet. Daar is een behoorlijke portie vrijmoedigheid en incasseringsvermogen voor nodig. Maar goed, er zijn momenten dat het wat gemakkelijk ligt vanbinnen, en dat je niet zo gauw voor iemand bang bent. Misschien was dat wel zo'n moment, daar midden op straat. Ik haakte er in ieder geval gelijk op in en zei: "Ja, dat is een goede vraag, waar gaan jullie naar toe?" Het gaf me de gelegenheid even te praten over de levensreis die we allen maken naar ons eeuwig huis.

Waar is de reis naar toe?

Gistermorgen, op de derde adventszondag heb ik iets mogen zeggen over een gedeelte van de lofzang van Zacharias. Ik las ergens: De lofzang van Elizabeth is een lofzang der liefde, de lofzang van Maria is een zang des geloofs, en de lofzang van Zacharias een zang der hoop.

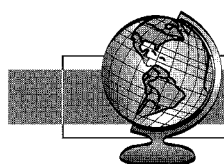
Hij mag zingen van het kind dat een profeet van de Allerhoogste genaamd zal worden en voor het aangezicht des Heeren zal heengaan om Zijn wegen te bereiden.

"Om Zijn volk kennis der zaligheid te geven in vergeving hunner zonden."

Hij mag spreken van de innerlijke bewegingen der barmhartigheid *"onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte; om te verschijnen degenen die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods; om onze voeten te richten op de weg des vredes."*

Wat een eeuwig wonder als dat in ons leven geen onbekende zaak gebleven is. Van ons allen geldt van nature: *"Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg."*

En nooit zouden we tot de Heere wederkeren als Hij de Eerste niet was in Zijn opzoekende liefde. Maar Hij is de Eerste en gelukkig is Hij ook de Laatste, het Begin en het Einde, de Getrouwe, Die niet laat varen het werk dat Zijn hand begon. Als ze dat nu altijd maar geloven mochten...

Van Overzee

Goede vorderingen

Als u dit leest, zijn we een nieuw jaar begonnen. Een veelbewogen jaar ligt achter ons en is weggegleeden naar de eeuwigheid. Een jaar waarin oude zekerheden wankelden, en terreur dood en verderf zaaide, niet alleen in Amerika, maar ook in het Midden Oosten, in Israël.

Toch ook een jaar waarin de God van het onwankelbare Verbond betoonde: *"Want ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteed."*

De jaarwisseling is voor velen geen gemakkelijke tijd. Het is misschien heel stil geworden om u heen, er zijn lege plaatsen, en uw leven is eenzaam geworden. En misschien zegt u: "Als ik nu maar uitzicht had voor

de toekomst, en wist dat me een beter lot bereid was."

Wat is het inderdaad aangrijpend als je ouderen bezoekt die in hun eenzaamheid moeten beleven dat ze nog zonder God en Christus voortleven, op weg naar het einde. En *"in de plaats waar de boom valt, daar zal hij wezen."* Maar nóg is het de welaangename tijd, de dag der zaligheid!

De vraag voor iedereen is: "Waar is de reis naar toe?" Vele jaren geleden alweer, ik was nog student, liep ik na het vervullen van een spreekbeurt op zondag met de ouderling bij wie ik logeerde, naar huis. Aan de andere kant van de straat stond een groepje

Ook voor Gods kinderen ligt weer een gedeelte van de woestijnreis achter hen. Ze zijn dichterbij huis gekomen. Het einde van de vreemdelingschap is nabij. Dat zou het hart met blijdschap en heimwee moeten vervullen, en hen doen uitroepen: "Och Heere, wanneer komt toch die dag dat ik bij U wezen mag, en zien Uw aanschijn geprezen?" Zo zou het móeten zijn. Maar is het ook zo? Zijn er *goede vorderingen* gemaakt op de levensweg, op de leerschool van vrije genade?

We zijn in de 17½ jaar dat we aan deze zijde van het water zijn, al vaak de oceaan overgestoken. Vanuit Toronto, toen we in Canada, St. Catharines woonden; vanuit New York of Newark toen we in Franklin Lakes ons arbeidsveld hadden; vanuit Grand Rapids in de nu alweer bijna zes jaar dat we hier wonen. De reis is er niet korter op geworden. Maar ook toen we vanuit New Jersey konden reizen was het altijd toch nog 6-8 uur vliegen. En dat is een hele zit. Soms werd in het vliegtuig aangegeven hoe ver de reis verlopen was. En als je dan zag dat je bijna boven Engeland vloog en het einde van de reis toch wel dichtbij was, gaf dat soms opluchting, en je verlangde naar het einde van de reis. Ik kan me niet herinneren dat ik ooit teleurgesteld was, als we op de vliegreis *goede vorderingen* gemaakt hadden. Het zou ook wel vreemd geweest zijn als je liever nog 10 uur doorgevlogen zou hebben, dan op de bestemming in het oude vaderland aan te komen en geliefde betrekkingen weer te ontmoeten.

Zo is het ook op andere, kortere reizen hier, naar je kinderen in de East, of naar gemeenten die je mag dienen. Je verlangt naar het einde van de reis en bent blij als je *goede vorderingen* maakt, en het grootste deel van de reis afgelegd hebt.

Maar hoe is dat nu op onze levensreis? Weer een jaar voorbij... en een jaar dichterbij het einde van de reis. Misschien hebt u al heel wat meegeemaakt en ondervonden en kunt u er wellicht met smaak van vertellen, en uw bekeringsgeschiedenis wordt er beslist niet korter op. Ook al is er meestal niet veel verse vis op tafel en kruipen de wormen wellicht uit het oude brood. Maar betekent dat ook dat we *goede vorderingen*

gemaakt hebben? Calvin heeft daar zo indrukwekkend over geschreven in zijn 'Instituut, of onderwijzing in de Christelijke godsdienst', als hij spreekt 'over het leven van de Christen' en dan speciaal in het hoofdstuk "Over de overdenking van het toekomstige leven."

Hij zegt dan dat dit iets onnatuurlijks is, "dat, in plaats van met dit verlangen naar de dood, velen, die zich uitgeven voor Christenen, bevangen zijn met zulk een vrees voor de dood, dat ze bij iedere melding die er van de dood gemaakt wordt, sidderen, als voor een in alle opzichten afschuwelijke en ongelukkige zaak. Het is wel niet te verwonderen, indien ons natuurlijk besef in ons huivert wanneer het hoort van onze ontbinding. Maar dit is geenzins te verdragen, dat in het hart van een Christen niet is het licht der vroomheid, dat door zijn grotere vertroosting die vrees, hoe die dan ook zij, overwint en onderdrukt."

En dan zegt hij even verderop: "Maar laat ons dit voor vastgesteld houden dat niemand *goede vorderingen* gemaakt heeft in de leerschool van Christus, dan hij dier dag zijn doods en der laatste opstanding met vreugde verwacht."

Het is nog december, als ik dit schrijf. De reis gaat opkorten en het gaat snel. Hoe is het met de *goede vorderingen* in uw en mijn leven, of ontbreken ze wellicht?

Zeker, we moeten maar niet te gemakkelijk over de dood spreken.

Het is voor Gods Kerk de laatste vijand. Het kan ook nog wel eens zo geducht stormen, dat ze vrezende in het zicht van de haven nog om te komen. Maar toch... waar is het heimwee der liefde, het verlangen naar huis, om zonder zonden God te mogen grootmaken en die dierbare Koning Jezus, te zien, gelijk Hij is? Wat zijn we vaak aardsgesind, en hangen we nog aan alles wat vergaat. Wat zijn we vaak ver van de plaats waar we zouden moeten zijn. O, waar is dat afhankelijke, tere, bidende en verwachtende leven toch, dat schreit om een blik van Gods gunst, dat dorst naar Zijn nabijheid, dat verlangt Hem toe te brengen wat hij zo waardig is.

"En de wereld gaat voorbij, en haar begeerlijkheid, maar die de wil van God doet, blijft in der eeuwigheid."

Het is de laatste ure. Spoedig zal de roep worden gehoord: "Ziet de bruidegom komt, gaat uit Hem tegemoet." Is er olie in onze lampen?

De verhoogde Middelaar spreekt: *"Ziet, Ik kom haastiglijk."* Wat een komen zal dát zijn. Wat een verwiseling ook voor de moegesteden pelgrim. Aldaar zal geen nacht zijn. En zij begonnen vrolijk te zijn. Het zal toch een wonder zijn, als we daarbij mogen zijn. Een goede reis, en ook voor het nieuwe jaar van harte Gods leiding en nabijheid toegewenst.

Met hartelijke groeten uit een verland,

ds. C. Vogelaar.

Verslag van de vergaderingen van de Generale Synode op woensdag 12 en donderdag 13 september 2001 te Utrecht

(10)

De preses stelt de bijlage bij het rapport van het Deputaatschap bij de Hoge Overheid aan de orde betreffende de huidige huwelijkswet en de taak van de kerk. De voorzitter van het Deputaatschap bij de Hoge Overheid, ds. Verweij, uit zijn grote waardering voor de inzet van deze commissie onder voorzitterschap van ds. Silfhout. De preses onderstreept dat.

Naar aanleiding van de vraag van de preses betreffende het voorstel om in "het eigen statuut" op te nemen wat de Gereformeerde Gemeenten onder een huwelijk verstaan, of het de bedoeling is de Dordtse Kerkorde te veranderen, ontspint zich enig gesprek. De assessor-preses stelt voor gewoon een synodale uitspraak te doen. Diverse afgevaardigden vallen hem daarin bij. De docent kerkrecht herinnert aan het advies van nu

wijlen ds. K. de Gier: breek de DKO niet open. Hij zou liever naar het huwelijksformulier verwijzen. Een der afgevaardigde ouderlingen benadrukt dat de rechter bij rechtspraak alleen het statuut als maatgevend aanvaardt. De vraag is dus: Wat is ons statuut?

Uiteindelijk besluit de synode op voorstel van de preses aan de Commissie Kerkrecht de vraag voor te leggen: Hoe kan het gevraagde worden geformuleerd zonder de DKO te veranderen? Wat is ons in juridisch opzicht ons statuut?

Nadat nog door een der afgevaardigden overspel als enige grond voor echtscheiding is aangemerkt en de docent ethiek heeft verwezen naar 1 Korinthe 7, alsmede het zeer nuttige boek van dr. J. van Bruggen met als titel "Het huwelijk gewogen", aanvaardt de Synode de geamendeerde bijlage bij het rapport van het Deputaatschap bij de Hoge Overheid. De Commissie Huwelijk zal nog enkele aspecten van het huwelijk zonder afstammingsrechtelijke gevolgen nader bezien en zal de door de Synode aangebrachte wijzigingen verwerken.

Een der afgevaardigden, ds. Van Dieren, spreekt zijn grote waarde-

ring uit voor het rapport. Hij vraagt nog de grote zorg over het feit dat God de zegen van gezin en huwelijk steeds meer wegneemt uit ons land in de slotparagraaf te verwoorden. De preses zegt toe dat dit zal gebeuren in de begeleidende brief.

De preses gaat nu over tot het besluiten van deze synodezitting. Hij zegt dat er soms moeilijke, gevoelige punten aan de orde kwamen. Toch kon daarover in openheid, eerlijkheid en broederlijkheid over worden gesproken. Wij mogen blij zijn als de Heere liefde en verbondenheid en samenbinding geeft. Hij geve ons met verootmoediging terug te zien op de nu achter ons liggende zittingen van de Synode. Van onszelf zijn wij verwoesters en verbrekers. De Heere ga met u, versterke u, persoonlijk, huiselijk en ambtelijk, aldus de preses tot de afgevaardigden en verdere aanwezigen. Hij doe ons geloven dat Christus de Alpha en de Omega is. Hij waakt over Zijn kerk. Als dat werkelijk mag worden geloofd, is er geen zaak die er beter voorstaat dan de zaak van Koning Jezus. Hij geve iets van dat geloof.

Ds. B. van der Heiden besluit de vergadering met dankgebed.

Apeldoorn,

G. Roos.

het voor het eerst uitgegeven. Daarna niet meer. In deze uitgave is de inhoud niet gewijzigd. Het voorbericht is wat ingekort, de spelling is aangepast en bij de Bijbelteksten zijn de vindplaatsen vermeld.

Het gaat over het leven van Plonia Biemond, geboren 20 juni 1834. Reeds vroeg heeft ze indrukken gehad dat ze zo niet sterven kon. De prediking van ds. J.A. ten Bokkel-Huinink, die een zielenvriend van ds. Ledeboer is geweest, heeft de Heere voor haar willen zegenen.

We kunnen in dit boekje lezen over vertroosting en strijd, maar ook hoe de weg der verlossing in Christus Jezus voor haar ontsloten is.

Deze vrouw heeft veel mogen leren op de school van vrije genade, ook hoe Christus haar schuld overnemende Borg geworden is. Van haar leven geldt: 'Geen kalme reis, maar wel een behouden aankomst.'

In 1905 is zij ingegaan in de rust die er overblijft voor het volk van God.

De gedachtenis der rechtvaardigen zal tot zegening zijn. (Spr. 10:7a)

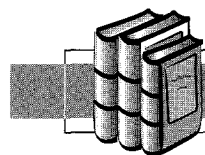
Benthuizen,

ds. A.J. Gunst

Met Andere Woorden. Kwartaalblad over bijbelvertalen. 19e jaargang, december 2000. Onder redactie van A.J. van den Berg e.a. Gratis uitgave van het NBG.

Zoals u ongetwijfeld bekend is, wordt er druk gewerkt aan een Nieuwe Bijbelvertaling (NBV). Inmiddels is een tweede bundel met bijbelboeken in deze nieuwe vertaling uitgekomen, aangevuld met toelichtingen. Ze bevat de boeken Genesis, Zacharia, Marcus, 1 Korintiërs en Openbaring. Ook zijn opgenomen een selectie van 31 psalmen en het 'deuterocanonieke' boek Tobit.

In deze uitgave van *Met Andere Woorden* (kwartaalblad over bijbelvertalen) zijn reacties op de vertaalde teksten opgenomen van diverse lezers, die daartoe zijn aangezocht. De reacties van deze lezers zijn uiteraard even divers als hun achtergrond, zowel naar kerkelijke richting als naar vakdiscipline. Zo kunt u positieve en negatieve reacties lezen, al naar gelang de waardering en het verwachtingspatroon. Het kwartaalblad heeft de opvattingen zonder commentaar doorgegeven. De lezers van *De Saambinder* zullen zich ongetwijfeld het beste kunnen vinden in de reactie van ds. J. Veenendaal, bestuurslid van de Gereformeerde Bijbelstichting. Hij komt terecht tot de

Boekennieuws

Joh. Westerbeke, Jonge Zangers, Uitgeverij Middelburg, telef. 0118-625472; 120 blz. f 19,75.

Dit boekje is het vierde deel van de serie Jonge Zangers. Van een zestal personen, die in verschillende landen hebben gewoond, wordt het leven en sterven beschreven. Voor hen allen is door genade de dag van hun dood, beter geweest dan de dag van hun geboorte, omdat God hen stil gezet heeft.

Alle verhalen zijn lezenswaard, bijzonder voor onze jonge mensen. We kunnen er uit leren, dat de jeugd de beste tijd is om tot God bekeerd te worden. Het verhaal over Arie Vosbergen (1857-1874) heeft me wel het meeste aangesproken. Geboren zoals wij allemaal, buiten God en Zijn gemeen-

schap, is hij op 17-jarige leeftijd erg ziek geworden. De Heere ging de nood van het onbekeerd zijn opbinden en heeft in Zijn onuitsprekelijke genade krachtig doorgewerkt. Zijn laatste woorden met stervende lippen gesproken, zijn geweest: 'Hallelujah, Jezus leeft!'

Het is goed hier kennis van te nemen. Aanbevolen!

Benthuizen,

ds. A.J. Gunst

Joh. Westerbeke, De stem van de tortelduif, Uitgeverij Middelburg, telef. 0118-625472; 114 blz. f 24,75.

Het is niet de eerste keer dat dit boekje verschijnt. Ongeveer 75 jaar geleden is

conclusie, dat de NBV meer een parafraze is dan een vertaling. Hij toont dit aan met diverse voorbeelden en eindigt dan zijn artikel met de woorden: 'Wij blijven tot heden dan ook de *Statenvertaling* zien als de door God gegeven bijbelvertaling aan Neerlands kerk en volk'. Dat laat aan duidelijkheid niets te wensen over.

's-Gravenpolder, ds. J. Schipper

**God de Vader, God de Zoon; 69,95
De laatste dingen; 59,95. Beide uit
serie Geloofsleer; dr. D. Martyn
Lloyd-Jones; uitg. Groen, Heeren-
veen**

Van de bekende Engelse theoloog dr. Martyn Lloyd-Jones worden regelmatig boeken in het Nederlands vertaald en uitgegeven. Ditmaal werden mij twee van zijn boeken uit de serie geloofsleer ter bespreking aangeboden. Het ene boek gaat over God de Vader, God de Zoon en het andere over De laatste dingen. Uitvoerige bespreking van deze twee omvangrijke boeken (samen meer dan 600 blz.) zou heel waardevol zijn, maar is in dit verband niet de bedoeling. Daarom enige aanduiding.

Lloyd-Jones werkt in deze boeken de aan de orde komende delen van de geloofsleer bijbelgetrouw, klassiek en tegelijk actueel uit. Hij ziet de vragen van onze tijd, geeft deze weer, relateert ze en stelt er de bijbels opvattingen tegenover. Centraal staat voor hem de heerlijkheid Gods. Zo laat hij de leer van het genadeverbond opkomen vanuit het verbond gesloten tussen de Vader en de Zoon. De schrijver acht het noodzakelijk de leer der Schrift te onderzoeken. Hij acht het te oppervlakkig te zeggen: "Ik geloof in Jezus". De leer der Schrift moet wezenlijk gekend en de dwalingen moeten weerlegd worden. Lloyd-Jones levert daartoe fundamenteel werk. Hij oriënteert zich breed bij anderen die over de christelijke leer schreven. Opvallend is daarbij dat hij wel instemmend Augustinus en Luther citeert, maar dat hij Calvijn niet aanhaalt. Intussen zijn veel gedachten die hij onder woorden brengt en ook uitleggingen van schriftplaatsen vaak heel Calvijns.

Afwijkende gedachten heeft hij over de kerkregering en de kinderdoop. Ook zou een vraag te stellen bij het hoofdstuk over de schepping. De eigen opvattingen van Lloyd-Jones zijn bijbelgetrouw, hij houdt zelf vast aan de scheppingsdagen als gewone dagen. Wel laat hij op een enkel punt enige

ruimte voor "vrome, trouwe christenen die anders denken".

Het boek over De laatste dingen munt uit door eenvoudige, heldere bijbelgetrouwheid. Over zaken als Israël, duizendjarig rijk, het einde der tijden schrijft hij heel nuchter. Hij zet verschillende opvattingen naast elkaar en laat vervolgens gewoon de Schrift spreken. Op overtuigende wijze. Voor enigerlei speculatieve, romantische of spectaculaire opvatting blijkt dan geen enkele grond te zijn. Zulke gedachten, die soms ook onder ons aanhang krijgen, blijken op onzorgvuldig verstaan van de Schrift en op eigen inzichten te berusten. Het deed mij weldadig aan, temidden van zoveel wat je over deze onderwerpen leest en hoort, een gewoon bijbelse uitleg te lezen.

Onder ons is terecht altijd nog gezaghebbend de Gereformeerde Dogmatiek zoals ds. G.H. Kersten deze voor de gemeenten heeft toegelicht. Wij allen, en zeker ook onze studerende jongeren, doen er goed aan zich daarin te verdiepen. Lloyd-Jones zegt terecht dat we de leer moeten kennen. Vervolgens kan het lezen van deze werken van Lloyd-Jones, mede gelet op de actuele vragen van vandaag, van goede waarde zijn.

Dordrecht

ds. P. Mulder

**Drs. A. Ros, Theodorus à Brakel
(1608-1669). 'Een voorbeeld van
allertederste Godsvrucht'. Gebr.
Koster, Barneveld (2000). 103 pag.
Prijs f 17,90.**

Bij het horen van de naam à Brakel denken wij al gauw aan Wilhelmus, de schrijver van *De redelijke godsdienst*. Diens vader, de Friese predikant Theodorus à Brakel, is wellicht wat minder bekend.

Onlangs zijn er echter enkele belangwekkende boeken van hem herdrukt. Het gaat om *Het Geestelijke leven en Trappen des Geestelijken Levens*. Al met al voldoende aanleiding voor drs. Ros om een boekje te schrijven over het leven en werk van Theodorus à Brakel.

A Brakel kan aangemerkt worden als een vertegenwoordiger van de Nadere Reformatie, hoewel hij naar verhouding minder bezig was met de doorwerking van de Reformatie in politiek en samenleving. A Brakel vroeg alle aandacht voor de verborgen omgang met God. Hij benadrukte telkens weer: alle zaligheid van een mens ligt in de gemeenschap met God.

A Brakel was een echte herder voor degenen die het allemaal niet zomaar

konden grijpen of vasthouden. Hij wist uit eigen ervaring dat Gods kinderen zo geheel afhankelijk zijn van de invloeden van Gods Geest. Dit bracht hem echter niet tot lijdelijkheid. Integendeel: alles wat die zoete gemeenschap met God in Christus in de weg zou kunnen staan, moest worden geweerd of opgeruimd. En de middelen, die God gegeven heeft om Hem te zoeken, moesten op vaste tijden waargenomen worden: Schriftlezing, meditatie en gebed. Meer dan eens wees à Brakel op het nut van geestelijke oefeningen, 'Hemelsche Meditatiën, geestelijke bedenckingen ende alleenspraken van Godt.' Oprecht, afhankelijk en ootmoedig diende de wedergeborene zijn hart en de ondervonden weldaden te onderzoeken voor Gods aangezicht. Vooral de vroege morgen vond à Brakel hiervoor uitnemend geschikt. Verder hechtte hij aan de godsdienstoefeningen in het gezin en een nauwgezette heiliging van Gods dag.

In dit boekje leren we Theodorus à Brakel kennen als iemand met een voorbeeldige en nauwgezette levenswandel, die voor velen tot een zegen is geweest. Ds. A. Hellenbroek noemde hem 'een voorbeeld van allertederste Godsvrucht'. Zo luidt dan ook de ondertitel van dit aantrekkelijk vormgegeven en geïllustreerde boekje. Van harte aanbevolen.

Veenendaal,

H.A. van Zetten

**Uw trouw is groot. 75 jaar Juliana-
school te Krabbendijke. Krabbendij-
ke 2000. Uitgave van de VOGG te
Krabbendijke. 208 pagina's.**

Prijs: f 25,-.

Ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Julianaschool te Krabbendijke werd een keurig uitgevoerd jubileumboek uitgegeven. Een in 1998 in het leven geroepen commissie heeft veel werk verricht om deze mooie uitgave tot stand te brengen. Vele foto's zijn opgenomen: van personeelsleden en bestuursleden, maar vooral natuurlijk van klassen en groepen. Dat maakt tegelijk dit boek voor velen aantrekkelijk om aan te schaffen. Het is een mooie herinnering aan de schooltijd. Overigens zijn al die mooie foto's wel in strijd met wat we lezen in de notulen van de bestuursvergadering van 19 juli 1926: 'Op een door de kerkenraad gemaakte opmerking wordt besloten op school geen fotografische opnamen toe te laten'.

De commissie heeft niet alleen foto's verzameld. Ze heeft er voorts naar

gestreefd om een voor ieder toegankelijk, eenvoudig boek samen te stellen. Ze is daarin zeker geslaagd.

De geschiedenis van de Vereniging van deze school begint op vrijdag 3 december 1920. Op die avond waren de mansleden van de Gereformeerde Gemeente door de kerkenraad om half acht samengeroepen in het kerkgebouw, om 'zo mogelijk een schoolvereniging op te richten op de grondslag en de beginselen van de gemeente'. Wie anders dan ds. G. H. Kersten was uitgenodigd om die avond te spreken over het christelijk onderwijs en de noodzakelijkheid daarvan. Na de toespraak besloot de vergadering een vereniging op te richten. Een week later werd een bestuur gekozen met als voorzitter oefenaar M. Remijn.

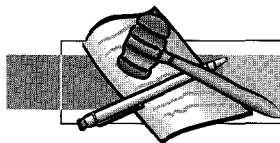
Op zo'n moment is er echter nog geen school. In Krabbendijke ontbrandde de 'schoolstrijd' in het bijzonder, toen burgemeester Welleman in 1922 een rede uitsprak, die toegespitst was op de nieuwe schoolplannen te Krabbendijke. Hij vond dat het allemaal maar zou lijden tot verspilling van gemeenschapsgelden en onderlinge verwijdering.

Ondanks de goed merkbare tegenwerking kwam de school er. Op 17 december 1925 vond de opening plaats in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, waarbij ds. M. Hofman het woord voerde. De andere dag, vrijdag 18 december, 's morgens om negen uur, begon de school voor het eerst met 85 kinderen. De school telde al die jaren tot hiertoe zes 'hoofd-onderwijzers': W. Timmerman, C. van Houdt, P. Kuijt, E. M. Bakker, A. J. Busch en D. M. Bijl.

In de loop der jaren is er zeer veel veranderd. Zo waren er vóór de oorlog ook wel schoolreisjes, maar ze hadden wel een wat andere invulling: een bezoek aan de kersenboomgaarden in Kapelle of lopend van Krabbendijke naar Waarde. Andere dingen zijn hetzelfde gebleven. Ook de meer wezenlijke zaken, zoals de grondslag van de school. Jubileren is ten diepste genade. Daarvan gewaagt de titel: 'Uw trouw is groot'.

Naast een historisch overzicht worden nog herinneringen opgehaald door J. A. Koster-van den Berge en een interview is opgenomen met juf P. E. Snoep. Voorts komen veel (oud-)leerkrachten en oud-leerlingen aan het woord. De huidige directeur (D. M. Bijl) heeft ook een hoofdstuk voor zijn rekening genomen. Al met al kunnen we dit fraai lees- en kijkboek van harte aanbevelen.

's-Gravenpolder, ds. J. Schipper

Kerknieuws

Aangenomen:

naar Capelle aan den IJssel-Middelwatering: ds. W. Silfhout te Hendrik Ido Ambacht.

Beroepen:

te Aalst en te Rotterdam-IJsselmonde: ds. M. Karens te Werkendam;

te De Valk-Wekerom: ds. A.H. Verhoef te Sint Catherines, Ontario (Canada);

te Enkhuizen en te Rotterdam-Centrum: ds. F. Mulder te Scherpenzeel;

te Nieuwerkerk (Zld), te Utrecht en te Wageningen: ds. G.J.N. Moens te Goes;

te Rilland-Bath: ds. J. Driessen te Doetinchem.

Bedankt:

voor Franklin Lakes, New Jersey (U.S.A.): ds. C. Vogelaar te Grand Rapids-Beckwith Street, Michigan (U.S.A.);

voor 's-Gravenhage: ds. J. Schipper

te 's-Gravenpolder;

voor Haarlem i.c.m. dovenzorg: ds. C.J. Meeuse te Nunspeet;

voor Hoogeveen: ds. F. Mulder te Scherpenzeel;

voor Kalamazoo, Michigan (U.S.A.)

en voor Nieuwdorp: ds. M. Karens te Werkendam;

voor Kampen: ds. G.J.N. Moens te Goes;

voor Leerdam: ds. A. Schot te Krimpen aan den IJssel;

voor Ridderkerk-Slikkerveer: ds. J. Driessen te Doetinchem;

voor Spijkenisse i.c.m. Hoogvliet: ds. W. Harinck te Woerden.

VERVOLGZITTING

GENERALE SYNODE

Op D.V. woensdag 30 en donderdag 31 januari a.s. zal in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Utrecht de vervolgzitting van de Generale Synode worden gehouden. De vergadering zal beginnen om **09.30 uur**.

Het moderamen.

Berichten

DISTRICTSAVOND VAN DISTRICT WEST JBGG

Op D.V. 12 januari 2002 zal er een districtsavond gehouden worden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Zoetermeer (Zwaardslootseweg 44/hoek Europaweg).

De heer B. Bulsink zal spreken over het onderwerp *De Bijbel, een gids voor het leven*. Daarnaast zal er een forum zijn met oud-militairen uit Indonesië. De avond begint om 19.45 uur.

WEEKJE UIT IN EIGEN SFEER

De Bond van Vrouwenverenigingen organiseert enkele geheel verzorgde reizen, voor ouderen (echtparen en alleenstaanden). Trekt het u, om er een rustig weekje tussenuit te gaan,

geheel verzorgd in een schitterende omgeving? Wanneer het u aanspreekt om tijdens de vakantie, mensen te ontmoeten die gelijkgezind zijn, vraag dan eens om inlichtingen. Tijdens deze week worden er twee bustochten gemaakt van een halve en een hele dag. Op twee avonden komt er een spreker, één van hen is altijd een predikant. De andere avond wordt gevuld met een mooi onderwerp, soms met dia's of er komt een koor zingen. De avonden worden met een meditatie afgesloten en op vier ochtenden bespreken we met elkaar (een uur) een bijbelgedeelte. Dit is vaak een heel aangenaam uur, die een hechte onderlinge band schept. Zondags kerken we in de dichtsbijzijnde Gereformeerde Gemeente.

Vanaf D.V. woensdag 9 januari kunt u zich opgeven bij mevrouw Van den Blink-Guis, tel. 0488-481532. Zij staat u graag te woord vanaf 's morgens 9 uur.

U kunt kiezen uit:

Rijs (Friesland); Hotel Gaasterland 6 t/m 13 juli.

Doorn; Conferentiecentrum Kaap Doorn 20 t/m 27 juli.

Ede; Hotel de Bosrand 3 t/m 11

augustus. € 325,00 per persoon.

Kosten bedragen per persoon; voor Rijs en Doorn € 340,00 en voor Doorn € 325,00.

Toeslag voor een éénpersoonskamer € 22,00.

Voor € 25,00 per persoon kunt u gebruik maken van een bus. De bus rijdt via Gouda en Amersfoort naar Rijs (Friesland) en weer terug.

WOENSDAG 9 JANUARI 2002

Aalburg 19.30 uur ds. J. de Pater bijbellezing; Beekbergen 19.30 uur ds. van Dieren; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. Mouw; Elspeet 19.30 uur ds. Vermeij (bijbellezing); 's-Gravenhage 19.30 uur ds. P. Mulder; Hoogvliet 19.45 uur dhr. Hoogerland; Leerdam 19.30 uur dhr. Verschuure; Opheusden 19.30 uur ds. J. Karens (bijbellezing); Oud Beijerland 19.30 uur dhr. G. Pater; Ouddorp 19.30 uur ds. v/d Net; Puttershoek 19.30 uur ds. Schipper; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. Schreuder; Veenendaal 19.30 uur ds. Hogchem; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens (bijbellezing); Zeist 19.30 uur ds. van Eckveld (bijbellezing).

DONDERDAG 10 JANUARI 2002

Hellevoetsluis 19.30 uur ds. Bac; Hendrik-Ido-Ambacht 19.45 uur ds. Silfhout; Krimpen a/d IJssel 19.30 uur ds. Schot (bijbellezing); Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Beens; Oudemirdum 19.30 uur ds. Schreuder; Poortugaal 19.30 uur ds. J. de Pater; Rhenen 19.30 uur ds. Veenendaal; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Mondria; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Verweij (bijbellezing).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist L. Versteeg; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70; dienst iedere zondag om 10.30 uur. Catechisatie: dinsdagavond om de twee weken 18.15 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; Kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskwerd 1; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barreelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. v.d. Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107; diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. Bijbelstudie: iedere woensdagavond om 20.00 uur.

ZONDAG 6 JANUARI 2002

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. de Pater; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. v/d Heiden; Arnhem 10.00 uur leedienst en 17.30 uur ds. Tuinier; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. Gunst; Berkenwoude 9.45 en 19.00 uur dhr. van Boven; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. Moerkerken; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur leedienst; Delft 18.30 uur dhr. Hoogerland; Deventer 18.00 uur ds. Driessen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. den Boer; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. v/d Heiden; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Enkhuizen 16.00 uur (H.D.) ds. Baan; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Melis; Goes 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leedienst; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 16.30 uur ds. Paul; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leedienst; 's-Gravenzande 19.15 uur ds. v/d Net; Groningen 10.00 uur ds. Vreugdenhil en 16.00 uur leedienst; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur leedienst; Hoofddorp 11.00 en 19.00 uur leedienst (Geref. Kerk Vrijgemaakt); Houten 11.00 en 16.30 uur ds. v/d Net; Kampen 9.30 uur ds. Baan en 19.00 uur ds. Meeuse; Kapelle-Biezeling 9.30 en 18.00 uur ds. Tanis en 14.00 uur leedienst; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. Silfhout; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur leedienst; Kortgene 9.30 uur (H.A.) en 18.30 uur ds. Moens; Krabbendijke 14.30 uur ds. de Jongste; Krimpen a/d IJssel 10.00 en 16.30 uur ds. Schot; Lelystad 15.30 uur ds. Vreugdenhil; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Silfhout; Meeuwen 9.30 en 18.00 uur dhr. G. Pater; Meliskerke 14.30 uur ds. Neele; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur dhr. Verschuure en 14.00 uur leedienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. van Gelder en 14.00 uur leedienst; Moerkapelle 9.30 uur (H.D.) en 18.30 uur

ds. Zippro; Nieuwdorp 14.30 uur ds. van Gelder; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. van Eckveld en 15.30 uur ds. W. Harinck; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Beens; Oostburg 19.00 uur ds. C. Harinck; Oosterend-Texel 10.00 en 16.00 uur ds. van Dijk; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. Driessen; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. J. Karens; Oud Beijerland 9.30 en 18.30 uur ds. Veenendaal; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. van Dieren; Poortugaal 14.30 uur ds. P. Mulder; Rhenen 16.30 uur ds. de Wit; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. van Aalst; Rijssen-West 15.00 uur ds. Schreuder; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leedienst; Rilland-Bath 14.00 uur ds. Hofman; Rotterdam-IJsselmonde 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Zuid 19.00 uur ds. Schot; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Scheveningen 10.00 en 15.30 uur dhr. Hoogerland; Soest 15.00 uur ds. L. Blok; Stolwijk 15.00 uur dhr. van Boven; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. C. Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. Tuinier; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Verweij; Uddel 11.15 en 18.30 uur ds. Mouw (Ned. Herv. Kerk); Urk 10.00 en 17.00 uur ds. van Krimpen; Utrecht 19.00 uur ds. Visscher; Veen 14.30 uur dhr. G. Pater; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur ds. Sonneveld; Waarde 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. Hofman en 14.00 uur leedienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 19.00 uur ds. de Wit; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leedienst; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. de Jongste; Zeist 10.00 en 18.30 uur leedienst; Zoetermeer 10.00 en 16.30 uur ds. Boogaard; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Baaijens.

DINSDAG 8 JANUARI 2002

Brakel 19.30 uur ds. Mondria; Nijkerk 19.30 uur ds. Beens (bijbellezing).

Advertenties

Nog steeds een tekort aan leerkrachten in het reformatorisch onderwijs in Canada!

De Calvin Christian School is een particuliere school met ongeveer 640 leerlingen (basis- en voortgezet onderwijs) die uitgaat van de drie Gereformeerde Gemeenten in Alberta, Canada: Ford Macleod, Lethbridge en Petre Butte. De school staat ongeveer 20 km buiten de stad Lethbridge.

Vanwege interne groei en vertrek van enkele leerkrachten is de Calvin Christian School op zoek naar

leerkrachten

die in deze nood willen voorzien en het reformatorisch onderwijs in Canada willen steunen. De vacatures gelden zowel voor het basisonderwijs als voor het voortgezet onderwijs.

Leerkrachten en pabo-studenten nodigen wij uit om hun sollicitatiebrief z.s.m. te schrijven of te faxen naar de secretaris van het schoolbestuur: Mr. Clarence Visser, Box 205, Stirling, Alberta, Canada, T0K 2E0 Phone: 01 403 756 3354 Fax: 01 403 756 3374.

Voor verdere informatie kunt u bellen naar de contactpersoon in Nederland: Dhr. J.P. de Wilde, tel. 0182-613257

Voor allerlei vragen kunt u rechtstreeks e-mailen naar een leerkracht die ook via een advertentie in Nederland op de Calvin Christian School les is gaan geven, de heer Henk Schipper: henk@telusplanet.net, Fax: 01 403 553 3256
Of u kunt een e-mail verzenden naar de directeur van de school, de heer William Grinich: office@ccschool.ca, Fax 01 403 381 4241.

Bij de intrede van het nieuwe jaar wensen wij familie, vrienden en bekenden van harte de zegen van de HEERE toe.

Deut. 33 : 27a

Ds. en Mevr. H. Paul-Bos
Moerkapelle

Predikanten, studenten, docenten, zendingsarbeiders en -sters, evangelisten, predikantsweduwen, kerkenraden, familie en vrienden in Nederland, Amerika en Canada, Gods onmisbare zegen toegewenst.

Ds. en mevr. Mol, Rijssen

Des Heeren onmisbare zegen toegewenst aan familie, vrienden, predikanten, predikantsweduwen, studenten, en allen die enig werk mogen verrichten in het midden onze gemeenten voor het jaar 2002

Wed. A. Verhoef-Van Os
Canada

Bij de wisseling van het jaar wensen we predikanten, studenten, predikantsweduwen, familie, vrienden en bekenden, ook in het buitenland, de zegen toe van Sions Koning.

M. Golverdingen vdm
T.H.M. Golverdingen-van der Heiden
Boskoop

Familie en vrienden bedankt voor de vele ontvangen wensen. Wederkerig een gezegend 2002 toegewenst.

Wed. Mw. T.L. van den
Noort-van de Velde

HOUTSNIJWERK is ook voor U betaalbaar! J. Ockerse snijdt voor elke beurs en elk formaat; bijv. bijbelteksten voor trouw, belijdenis en jubilea. Ook bijbellessenaars. Laat u vrijblijvend voorlichten. **Kraatsweg 17, 6732 EV Harskamp. Tel. 0318 - 456383.**

BARNEVELDSE BEGRAFENISVERENIGING

Voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken.

- geen CREMATIE
- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- opgave van lidmaatschap

J. de Groot b.g.g.: G. de Groot
Barnseweg 87 J.H.D. Vermeulenstraat 5
3771 RN 3774 JW
Barneveld Kootwijkerbroek
Tel.: 0342-490728 Tel.: 0342-441812

**Voorspoedig
Nieuwjaar**

DeHeyZon
Directie en personeel

Tevens danken wij u hartelijk voor het in ons gestelde vertrouwen in het afgelopen jaar

Fam. A. P. Heykoop

Juffersweg 31, 4421 JA Kapelle-Biezelinge tel. 0113 33 03 50

Harkes Begravenissen

Voor een stijlvolle begrafenis

Berkenbroek 7
2811 NZ Reeuwijk
tel. 0182 - 30 04 23

Dag en nacht bereikbaar

Nu ook voor begrafenissen in:

Benthuizen
Bodegraven
Capelle a/d IJssel
Gouda
Leiderdorp
Moerkapelle
Stolwijk
Zoetermeer

Berkenwoude
Boskoop
Delft
Den Haag
Lisse
Scheveningen
Woerden
Maar ook elders in Nederland

Opbaring in iedere door u
gewenste rouwkamer of aula.
Thuisopbaring met koeling.

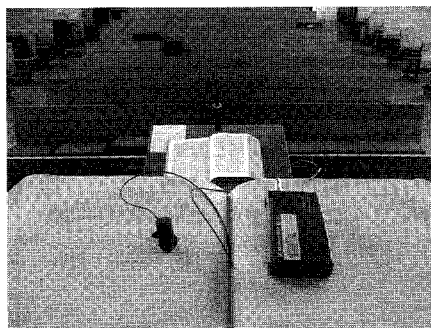
*Wij verzorgen
alleen begrafenissen*

Geluid zoals het hoort!

*Advies en aanleg geluidsinstallaties
Voor (kerk)zalen, verzorgingshuizen*

Van Gelder Elektronica
Carry van Bruggenstraat 33
9422 KM Smilde tel: 0592 415 509
www.vangelderelektronica.nl

Ook hier hebben wij het geluid verzorgd!

KLASSIEKE ORGELS
Hoofddealer van *Johannus, Eminent, Ahlborn, Sweelinck, enz.*

Stolk orgels
Tel.: 0180 - 31 56 52
Nieuwerk a/d Ussel, Vrijheidslaan 55
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Noord, Kapelstraat 1
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN KLASSIEK!

**BEGRAFENISVERZORGING
C. W. VADER**

**DAG EN NACHT BEREIKBAAR
VOOR GEHEEL WALCHEREN**

Tarweakker 23 - 4341 MD Arnhemuiden

Wij verzorgen geen crematies.

Tel. 0118-602500 - 0118-412760

**Collectebonnen
machinaal tellen?**

vraag demo en/of referentie
Den Hertog 0314-341381/0548-515415

CANADA BEZOEKERS.

Wij hebben twee bej. woningen te
huur in het bej. teh. van de Ger.
Gem. te Norwich, Ont.
Inl. tel. 001-519-863-2574.

Kraamzorg?

RST

Tel. 0342 - 422 324

Postbus 154, 3770 AD Barneveld

Begravenis Verzorging Tollenaar
van Swindenstraat 25, 4532 KC Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

Van Horssen bv
BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

SHGE

STICHTING HULPVERLENING IN GEZINNEN

Uitgaande van de Ger. Gem. in Ned.

Voor betaalbare en verantwoorde hulp
in gezinnen waar uit de Statenvertaling wordt
gelezen en geen TV aanwezig is.

Rijksgediplomeerde KRAAMHULP:
tel. 033-2774 547 of 0346-264 595.
Dagelijks bereikbaar, laat u tijdig inschrijven.

GEZINS- BEJAARDEN EN ZIEKENHULP:
tel. 0166-652 605.
Inlichtingen iedere werkdag van 8.30-10.30 uur;
vrijdags ook van 19.00 - 20.00 uur.

Boeder Scherpenzeel
AMBTSKLEDING
Kostuums: ~ 2 en 3 delig zwart - grijs - e.a.
Preekjassen ~ Jacquets ~ Pantalons
Streepjassen ~ Overhemden ~
Stropdassen ~ Sokken ~ Overjassen
Hoeden ~ Schoenen

Winkel:
Dorpsstraat 229, 3925 KC Scherpenzeel
Telefoon 033 - 2778068 / 033 - 2778899

Op afspraak - service aan huis

**begravenisverzorging
T. den Hollander**

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam en onstroken.
Opbaar mogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 460 05 09
Fax 010 - 435 79 12

Nederlandse Stichting
"Verpleegkundigen voor Israël"

Een dringende oproep.

De gehandicapte kinderen in het

Alyn Hospitaal te Jeruzalem

hebben ook recht op Zorg en Liefde

Niet alleen een gevulde,
maar ook een gevouwen hand voor ISRAËL

"Help ons Israël helpen"

Giften gaarne op Giro 3.88.58.40.

t.n.v. Penn. VVI, Postbus 903 3100 AX Schiedam